

komen te verkeren: het zou geruime tijd duren voor het Nederlandse Rode Kruis in Den Haag zou weten, in welke kampen hoeveel leden van de groep terechtgekomen waren, en voordat diezelfde informatie via het Internationale Rode Kruis het Nederlandse Rode Kruis te Londen zou bereiken, zouden stellig ook vele maanden voorbijgaan – méér maanden nog voordat de eerste, door de Londense organisatie bestelde pakketten de groep uit '43 zouden bereiken. Alleen wat de mogelijkheden tot ontvluchting betrof, zouden de leden van de groep uit '43 misschien in een wat gunstiger positie verkeren, aangezien aangenomen mocht worden dat de talrijke kampen waarin zij zouden belanden, niet zo strikt geïsoleerd zouden zijn als de kampen der beroepsofficieren. Bovendien zouden veel leden van de groep uit '43 overdag in fabrieken komen te werken: ook daar zouden mogelijkheden tot ontvluchting bestaan.

Wat nu die ontvluchtingen betreft: anders dan bij die der beroepsofficieren die door ir. G. van Amstel in zijn boek *De zak met vlooiën* zo nauwkeurig beschreven zijn, hebben wij van de ontvluchtingen van leden van de groep uit '43 geen overzicht – wèl heeft ds. B. van Ginkel, een van de predikanten die zich bij de groep gevoegd heeft (er zijn in totaal uit bezet gebied twee-en-twintig veldpredikers en aalmoezeniers eigener beweging naar Duitsland vertrokken om aan de groep uit '43 geestelijke bijstand te verlenen), in een van de kampen, Altengrabow, toevallig een grafiek kunnen zien van het aantal ontvluchttingspogingen naar nationaliteit, 'de Nederlandse lijn ging boven alle andere uit.'¹

Van de verschillende categorieën militairen die zich van begin mei tot midden augustus '43 moesten aanmelden, hebben die welke in de maand mei in Amersfoort moesten verschijnen (de aanmelding in Assen kwam pas later aan de orde), het het zwaarst gehad. Op 7, 10 en 13 mei waren dat de lagere beroepsmilitairen, eind mei de reserve-onderofficieren en gewone dienstplichtigen die bij het regiment grenadiers en de daaruit voortgekomen onderdelen gediend hadden. Op 7 mei werden, gelijk al in ons vorige deel vermeld, ca. vijfhonderd beroepsmilitairen naar Duitsland gevoerd, op 10 mei ca. vierhonderdvijftig; hoeveel beroepsmilitairen op 13 mei, hoeveel grenadiers eind mei weggevoerd werden, is niet bekend, wèl is er reden om aan te nemen dat de lagere beroepsmilitairen en de grenadiers allen in eerste instantie naar een kamp bij Maagdenburg overgebracht werden, Altengrabow (zie de kaart op pag. 124).

Een der op vrijdag 7 mei weggevoerden kon in september '43, toen hij zich in Praag bevond (hij was daar tewerkgesteld), een brief over zijn

¹ Rapport, mei 1945, van B. van Ginkel (GC).